

MINISTERUL EDUCAȚIEI

UNIVERSITATEA TEHNICĂ

DIN CLUJ-NAPOCA

Analiza și controlul sistemelor neliniare

Student: Alexandru ZIGLER

Coordonator: Asis. dr. ing. Mircea ȘUȘCĂ

Cuprins

Introducere

Analiză

Control

Concluzii

- Sisteme planare și portrete de fază
- Cicluri limită
- Stabilitate Lyapunov
- Forme canonice neliniare
- Liniarizare prin reacție de la stare
- Control prin moduri alunecătoare
- Reglare prin pași înapoi

Introducere

Analiză

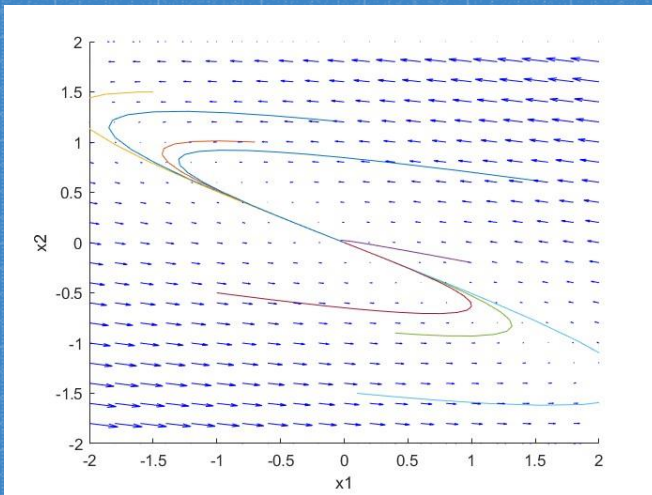

Sisteme planare și portrete de fază

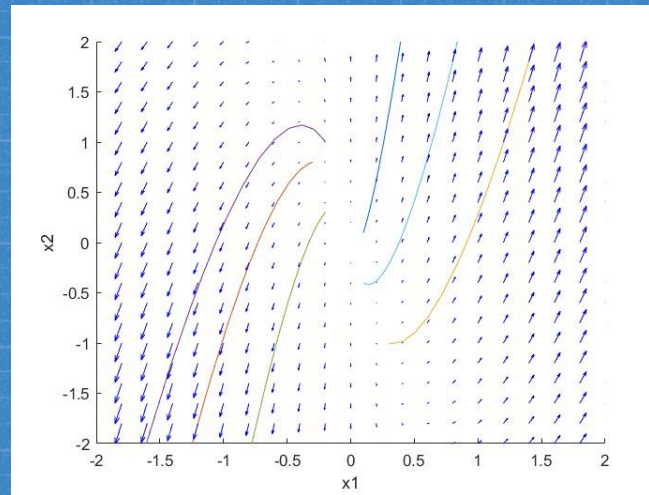
A N A L I Z Ă

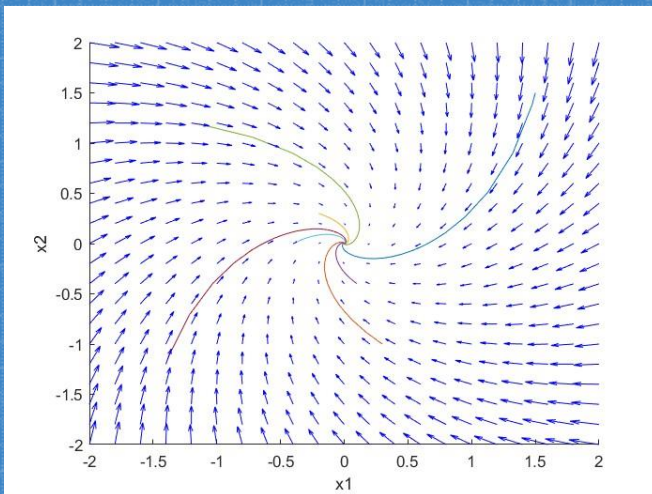
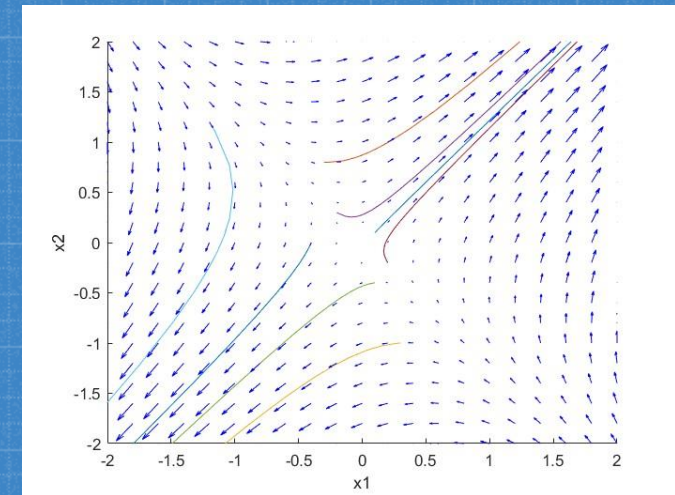
nod stabil

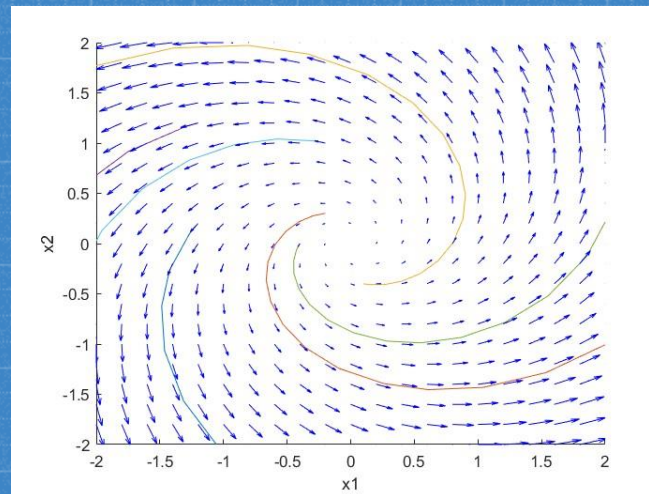
nod instabil

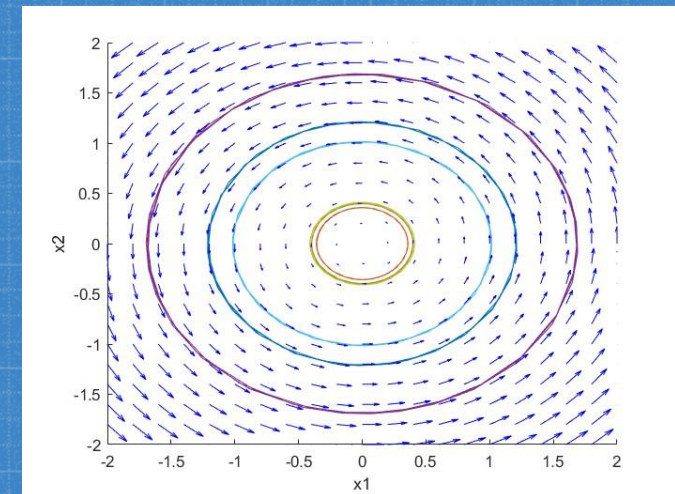
punct sa

focar stabil

focar instabil

centru

Cicluri limită

A N A L I Z Ă

Ciclu limită stabil

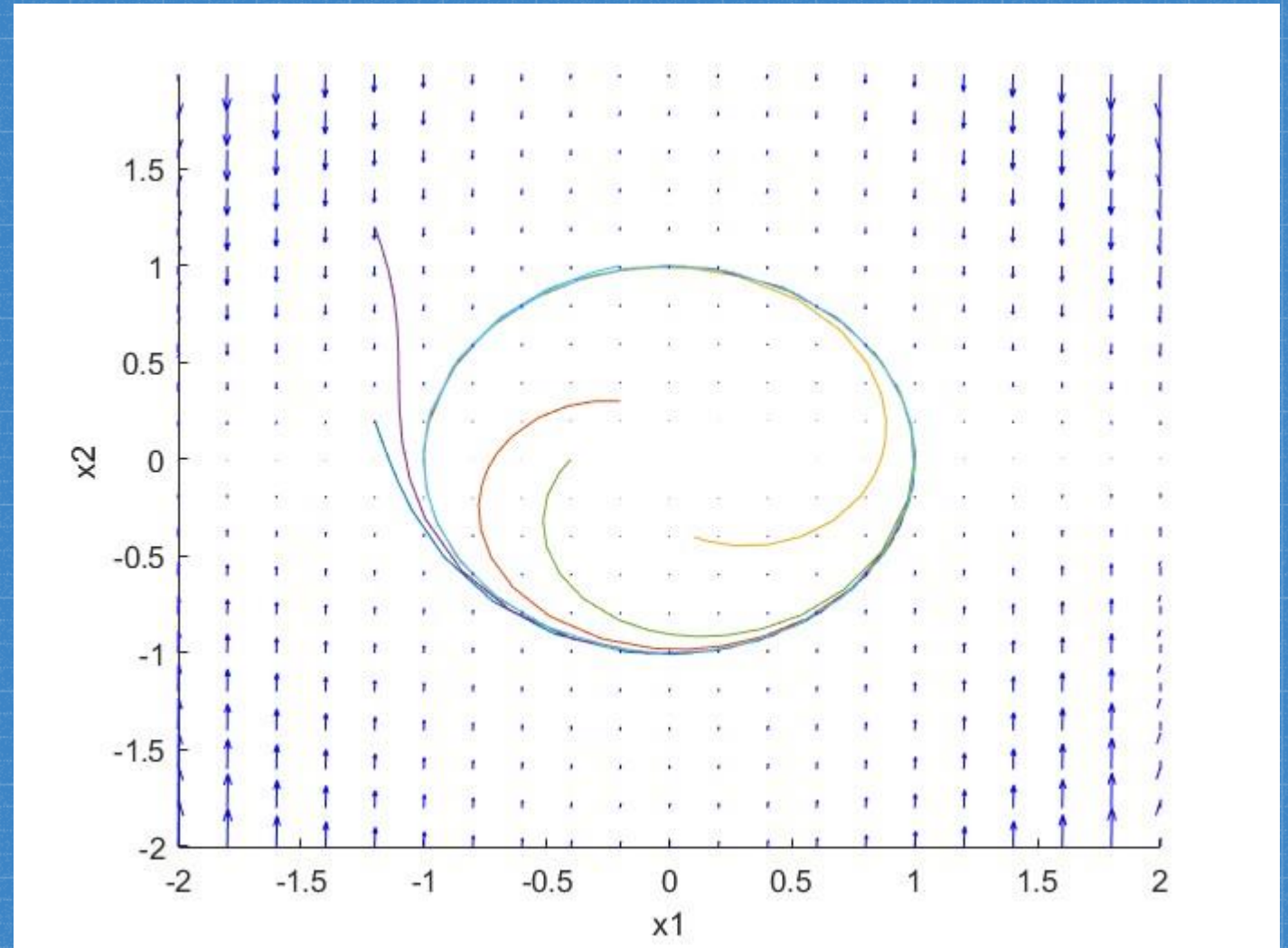
soluție periodică:

$$x(t) = x(t + T), \forall t \geq 0$$

$\min(T) > 0 \rightarrow$ perioada soluției

Cicluri limită:

- stabile
- instabile
- semi-stabile

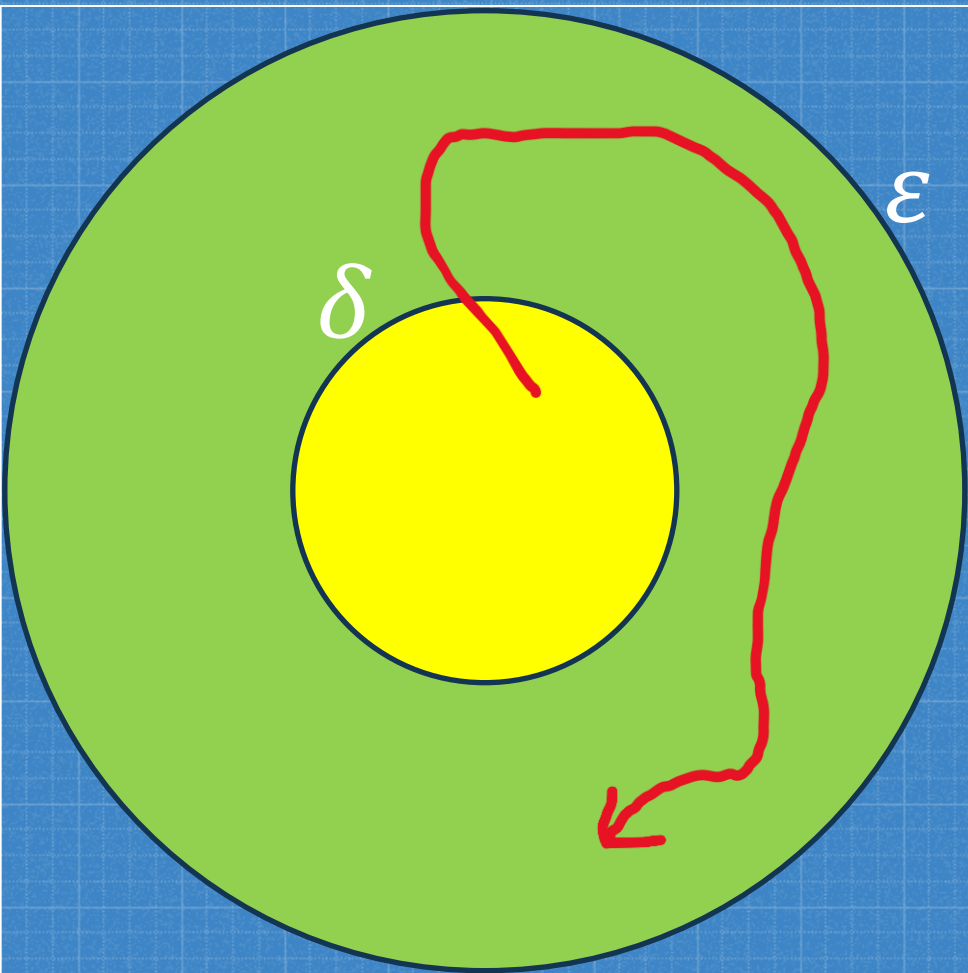

Stabilitate Lyapunov

A N A L I Z Ă

- stabilitate
- stabilitate asimptotică
- stabilitate exponențială

Teorema lui Lyapunov

Fie $V(x) > 0, \forall x \neq 0$ și $V(0) = 0$

$\dot{V}(x) \leq 0, \forall x \neq 0$ implică stabilitate

$\dot{V}(x) < 0, \forall x \neq 0$ implică stabilitate asimptotică

Forme canonice neliniare

A N A L I Z Ă

- Forma canonică normală

$$\begin{aligned}\dot{\eta} &= f_0(\eta, \xi) \\ \dot{\xi} &= A_c \xi + B_c \left[L_f^\rho h(x) + L_g L_f^{\rho-1} h(x) u \right] \\ y &= C_c \xi\end{aligned}$$

- Forma canonică de control

$$\dot{x} = Ax + B[\psi(x) + \gamma(x)u]$$

- Forma canonică de observare

$$\begin{aligned}\dot{x} &= Ax + \psi(u, y) \\ y &= Cx\end{aligned}$$

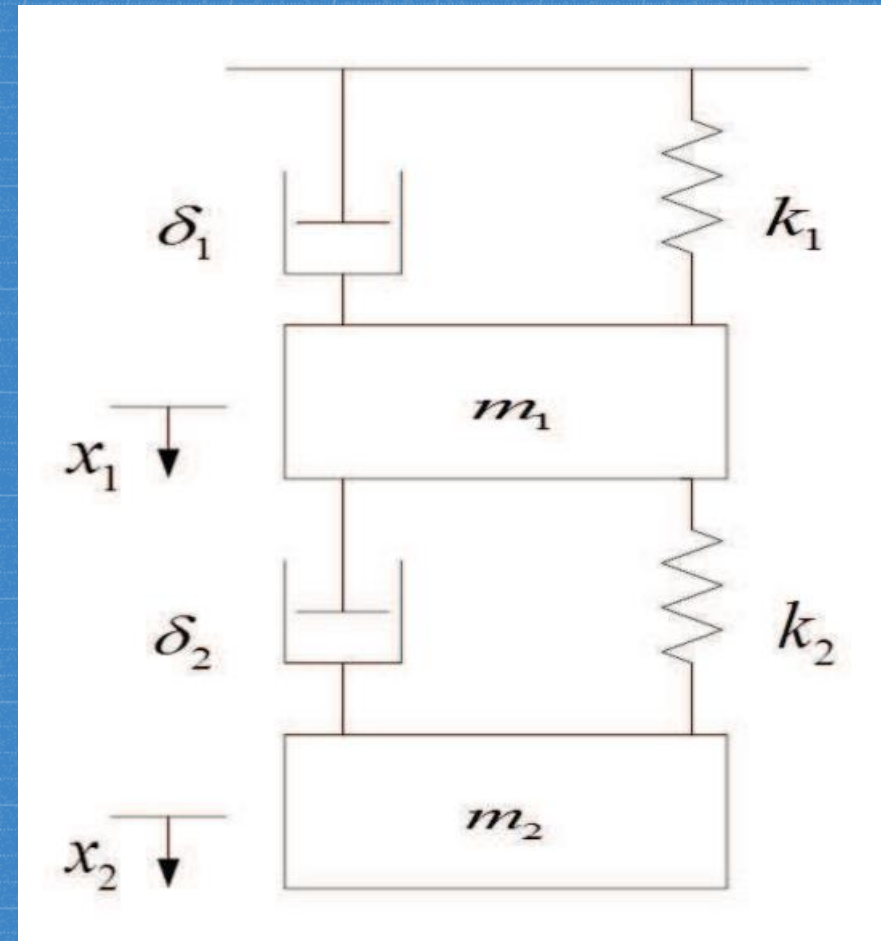

Control

Descrierea procesului

- sistem mecanic cu 2 mase, 2 resorturi neliniare și 2 amortizoare

$$\begin{cases} m_1 \ddot{x}_1 = -\delta_1 \dot{x}_1 - k_1 x_1 + \mu_1 x_1^3 - k_2 (x_1 - x_2) \\ \quad + \mu_2 (x_1 - x_2)^3 \\ m_2 \ddot{x}_2 = -\delta_2 \dot{x}_2 - k_2 (x_2 - x_1) \\ \quad + \mu_2 (x_2 - x_1)^3 + u \end{cases}$$

Liniarizare prin reacție de la stare

C O N T R O L

Verificarea dacă un sistem este liniarizabil prin reacție de la stare

Teoremă: Sistemul $\dot{x} = f(x) + g(x)u$ este liniarizabil prin reacție de la stare într-o vecinătate a lui $x_0 \in D$ dacă și numai dacă există un domeniu $D_x \subset D, x_0 \in D_x$, astfel încât:

- matricea $G(x) = [g(x), ad_f g(x), \dots, ad_f^{n-1} g(x)]$ are rangul $n \forall x \in D_x$*
- distribuția $D = \text{span}\{g, ad_f g, \dots, ad_f^{n-2} g\}$ este involutivă în D_x*

Implementare:

- algoritm pentru calculul parantezei Lie, de ordin variabil
- algoritm pentru stabilirea involutivității unei distribuții

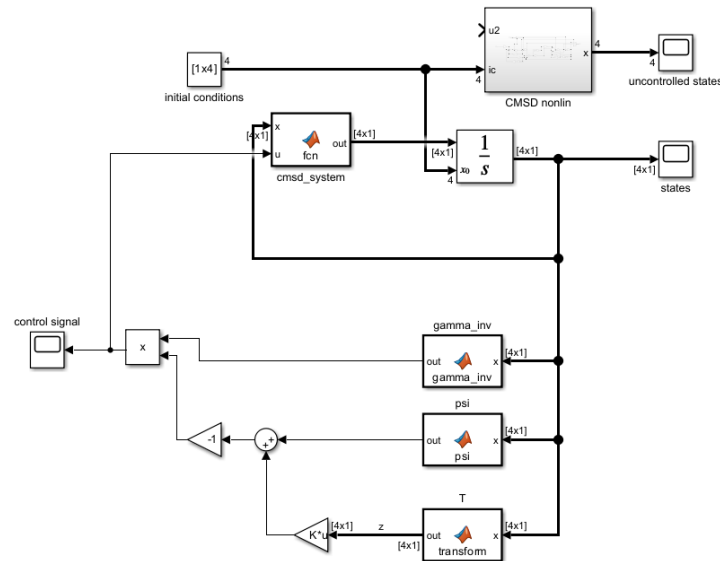
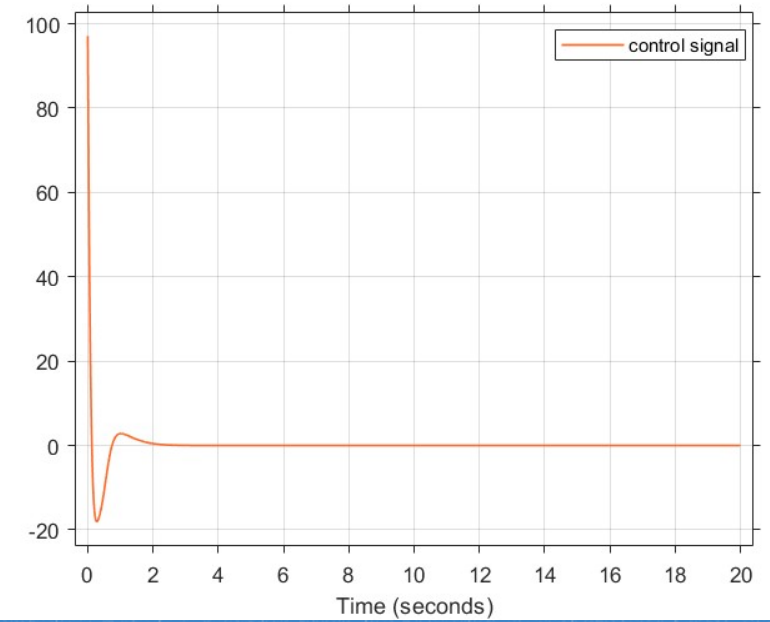
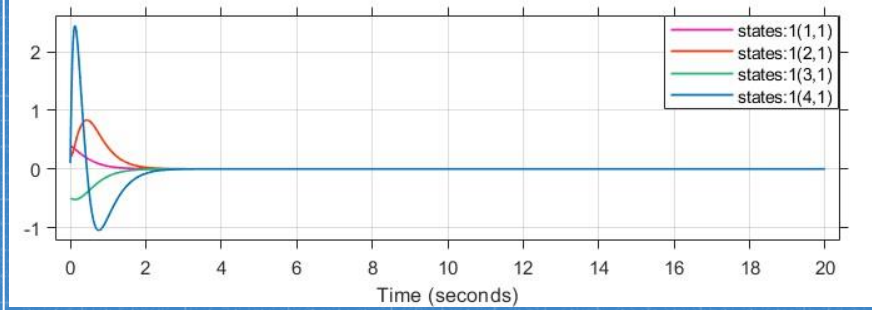
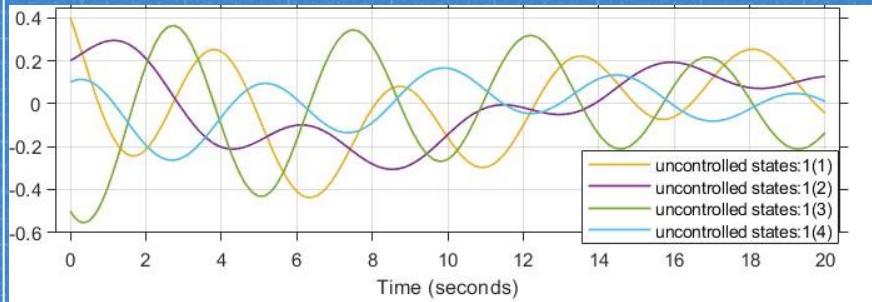

Descrierea metodei

- se consideră sistemul $\dot{x} = f(x) + G(x)u$
- se aduce sistemului în forma canonică de control
 $\dot{z} = Az + B[\psi(x) + \gamma(x)u]$, unde $z = T(x)$ – schimbare de variabilă
- semnalul de control $u = \gamma^{-1}(x)(-\psi(x) + v)$ transformă sistemul inițial în sistemul liniar $\dot{z} = Az + Bv$
- se controlează sistemul liniar cu metoda reacției de la stare

Rezultate

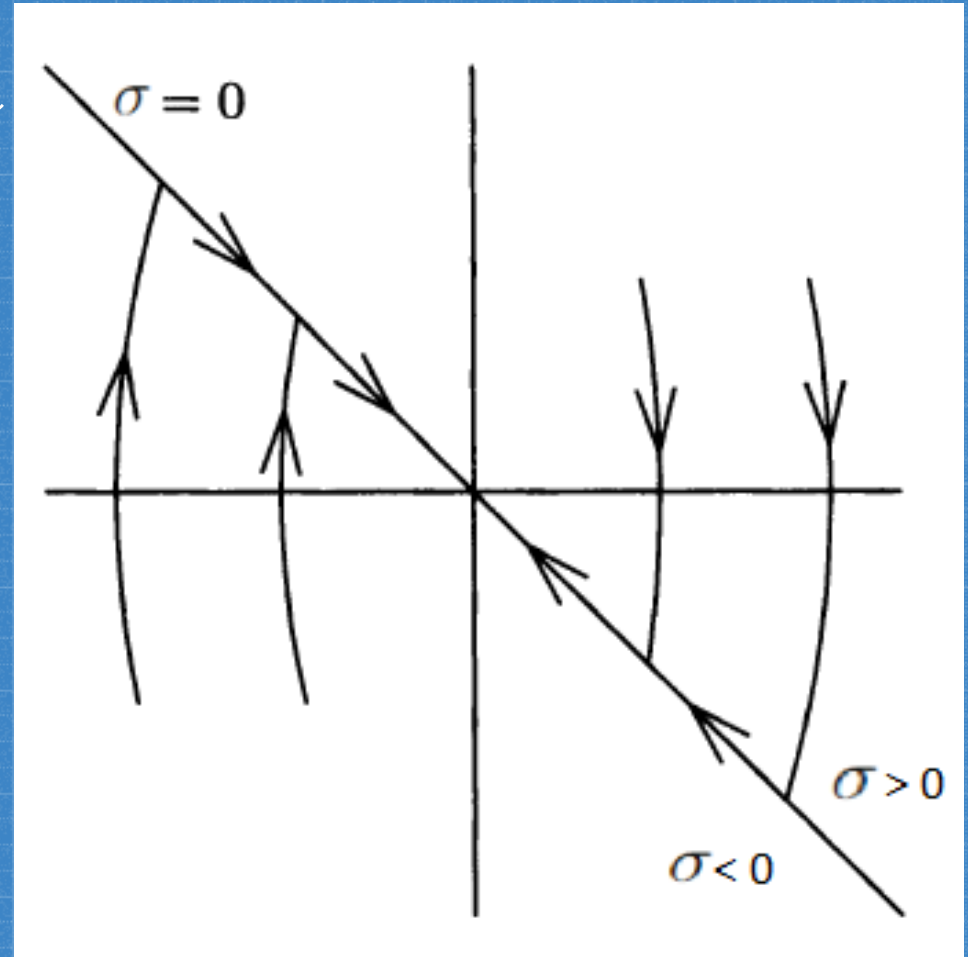
Control prin moduri alunecătoare

C O N T R O L

Descrierea metodei

- se consideră sistemul $\dot{x} = f(x, t) + g(x, t)u$
- se construiește o suprafață de alunecare n-dimensională $\sigma(x)$
- se calculează cele 2 semnale de control
- $u_{eq} = -\gamma^{-1}(x)\beta(x)$
- $u_{switch} = -\gamma^{-1}(x)\rho \operatorname{sgn}(\sigma)$

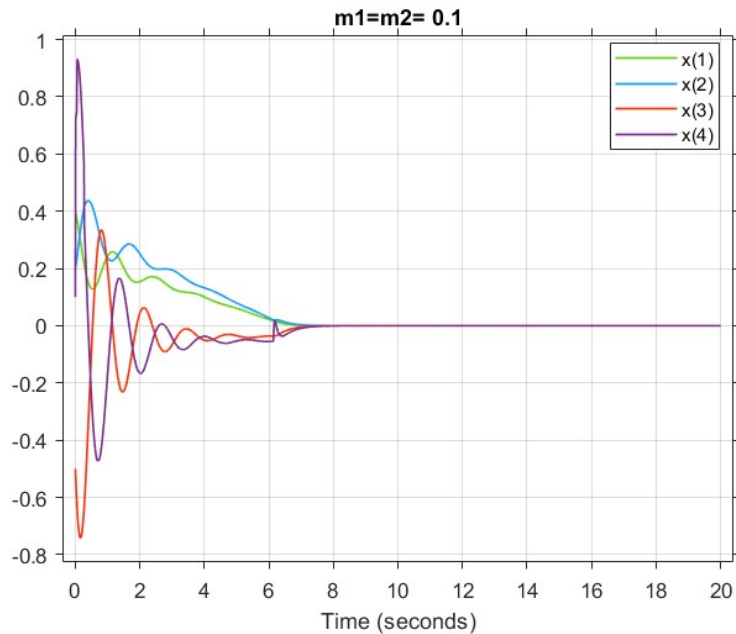
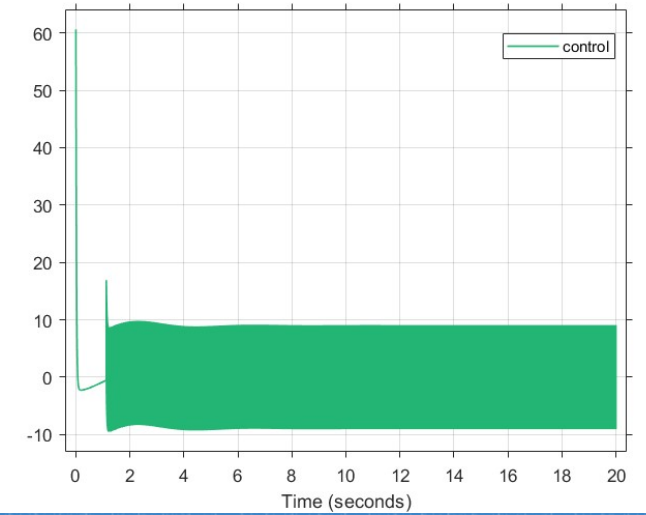
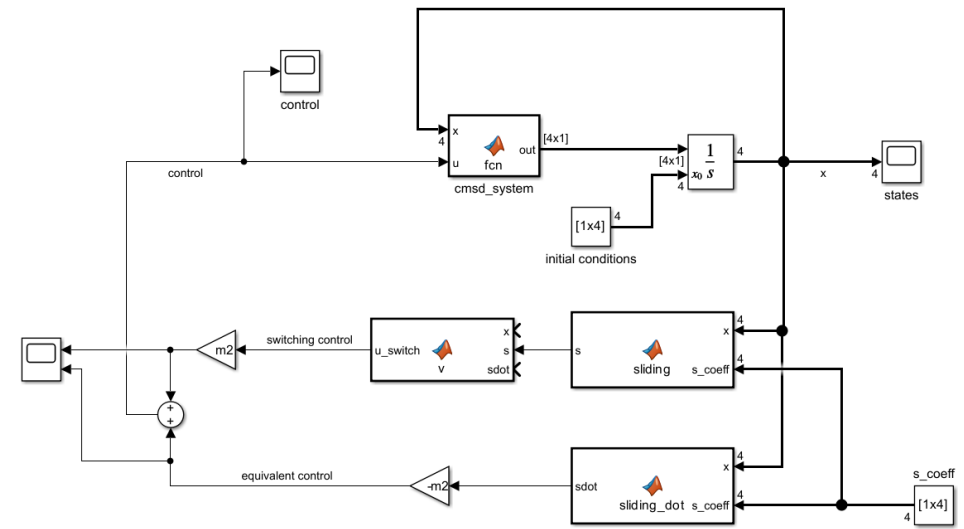
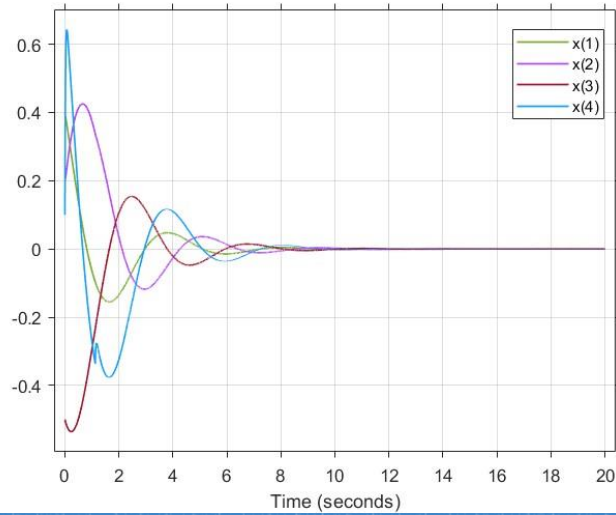
unde $\beta(x)$ și $\gamma(x)$ sunt incertitudini asociate funcțiilor $f(x, t)$, respectiv $g(x, t)$, iar ρ depinde de limita superioară a incertitudinilor

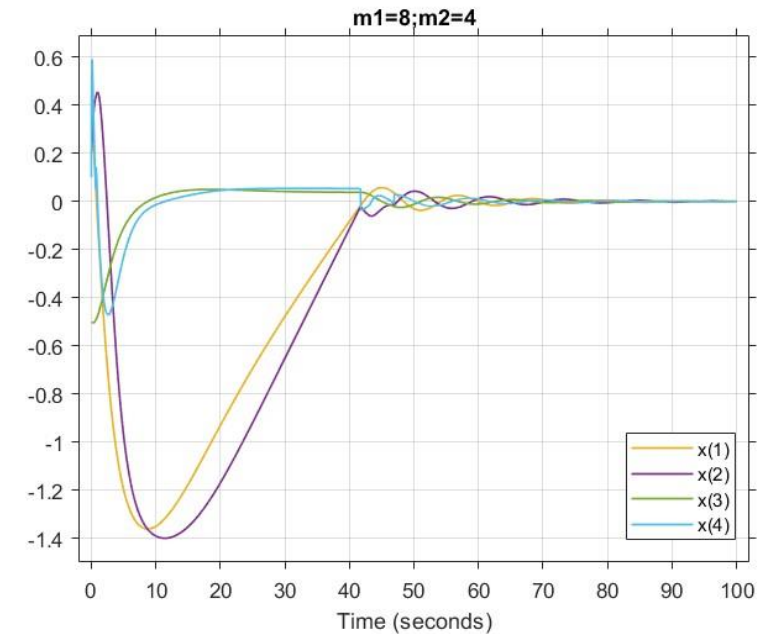
$$u = u_{eq} + u_{switch}$$

Rezultate

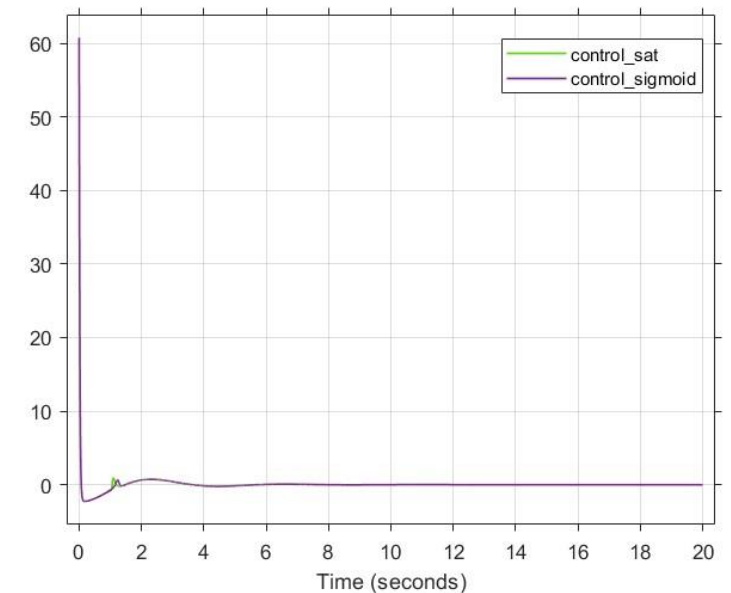
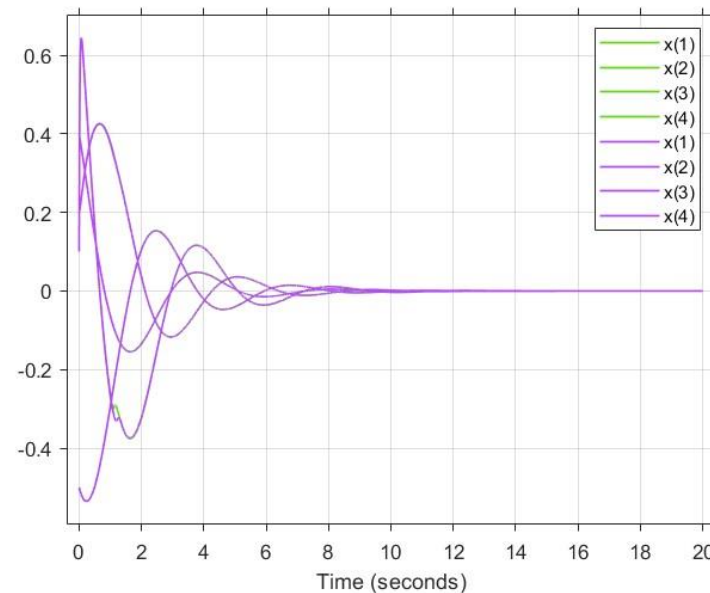
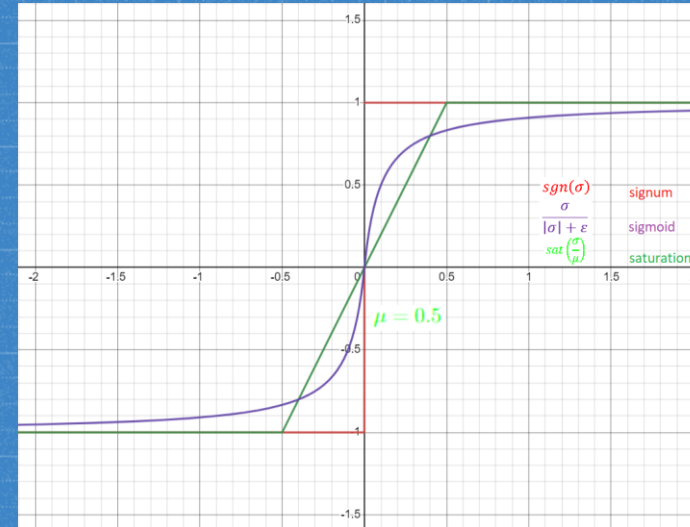
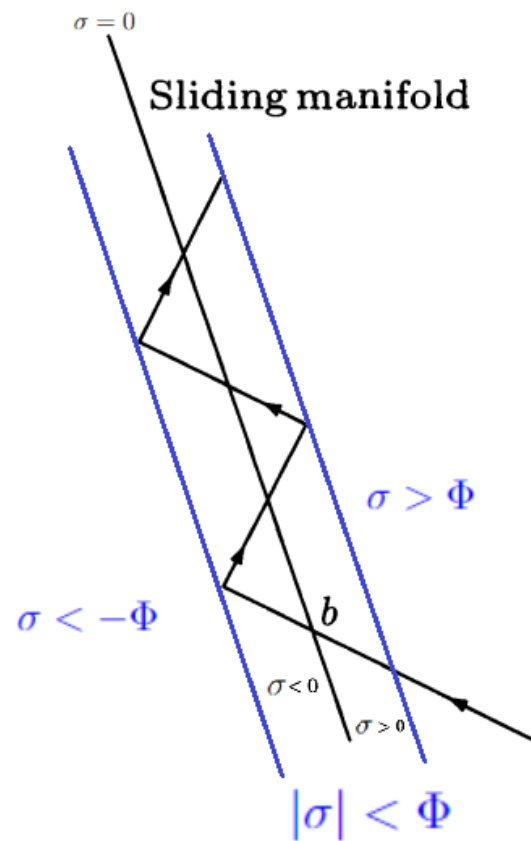

incertitudini

Eliminarea fenomenului de *chattering*

Reglare prin pași înapoi

C O N T R O L

Descrierea metodei

- varianta principală

$$\begin{aligned}\dot{\eta} &= f_a(\eta) + g_a(\eta)\xi \\ \dot{\xi} &= f_b(\eta, \xi) + g_b(\eta, \xi)u\end{aligned}$$

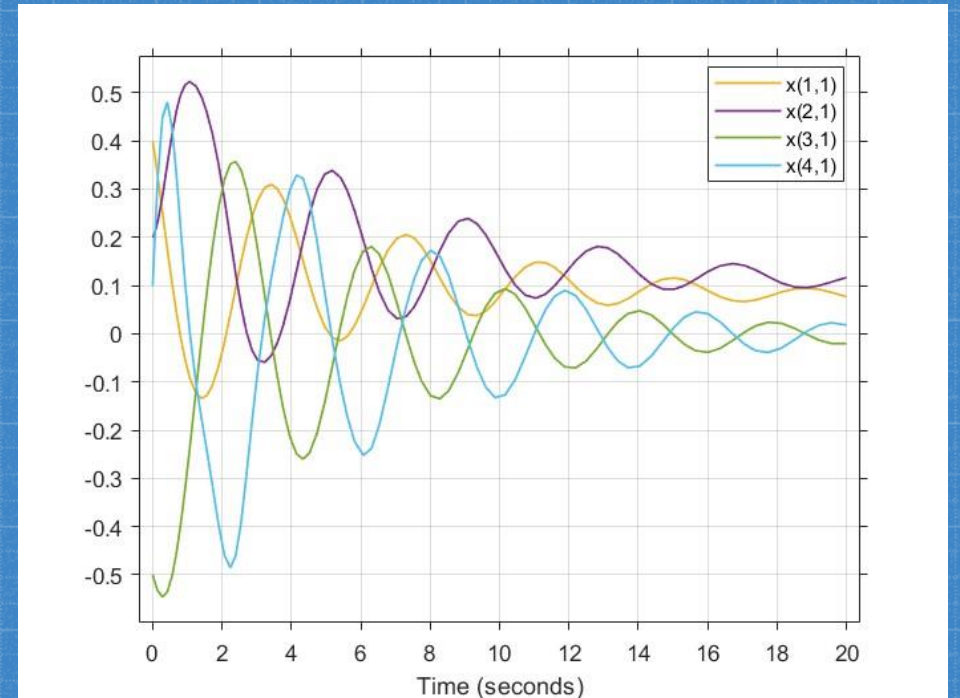
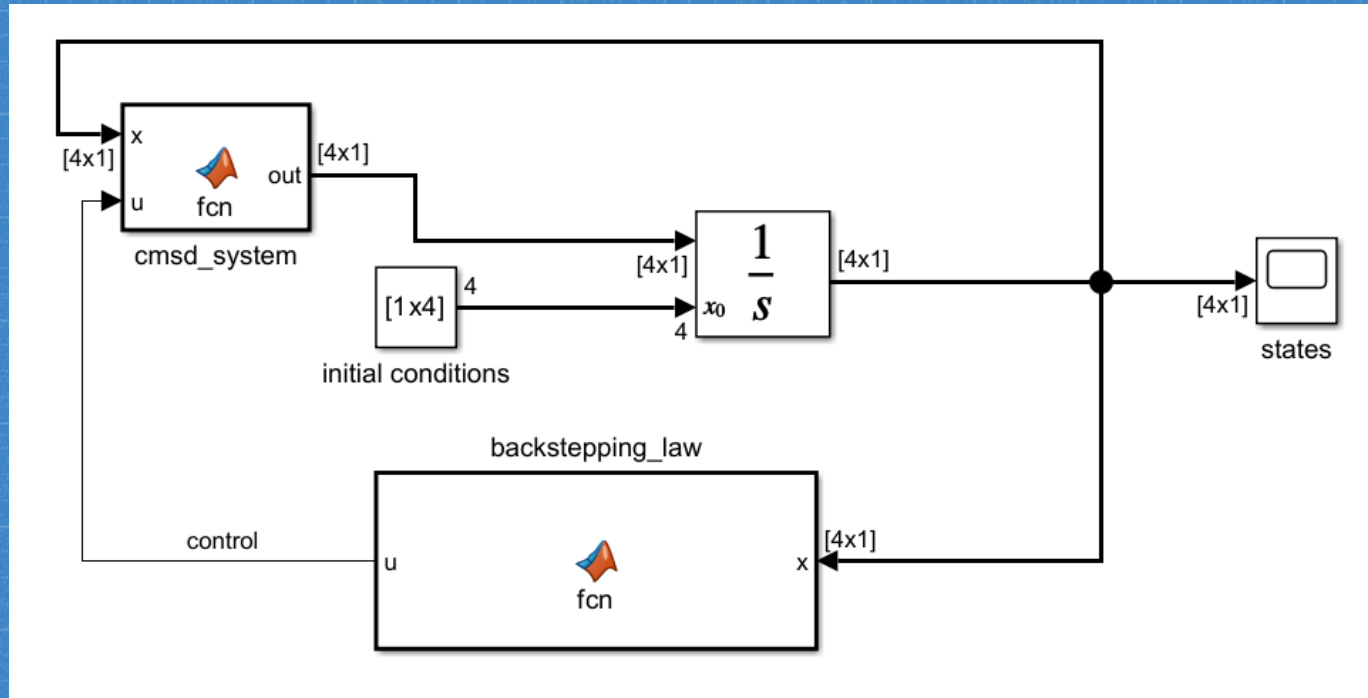
- se caută $\xi = \phi(\eta)$, care stabilizează prima ecuație
- se calculează u care permite $\xi = \phi(\eta)$

- varianta recursivă

$$\begin{aligned}\dot{x} &= f_0(x) + g_0(x)z_1 \\ \dot{z}_1 &= f_1(x, z_1) + g_1(x, z_1)z_2 \\ \dot{z}_2 &= f_2(x, z_1, z_2) + g_2(x, z_1, z_2)z_3 \\ &\vdots \\ \dot{z}_{k-1} &= f_{k-1}(x, z_1, \dots, z_{k-1}) + g_{k-1}(x, z_1, \dots, z_{k-1})z_k \\ \dot{z}_k &= f_k(x, z_1, \dots, z_k) + g_k(x, z_1, \dots, z_k)u\end{aligned}$$

Rezultate

Concluzii

Mulțumesc
pentru atenție!